

condiții socio-psihologice specifice, dar și eliminarea acelor situații ce pot provoca daune psihologice copilului și astfel încălcarea drepturilor sale [6].

Bibliografie

1. LAMPERT, C., DONOSO, V. (2012). Bullying. Children, risk and safety on the internet. (pp. 1–14). The Policy Press.
2. <https://www.salvaticopiii.ro/ce-facem/protectie/protectie-impotriva-violentei/prevenirea-violentei-in-scoala>
3. VAILLANCOURT, T., HYMEL, S. și M., & P. (2013). Bullying-ul este putere: Implicații pentru strategiile de intervenție în școală. *Journal of Applied School Psychology*, 29(3), 239–255.
4. <https://study.com/teach/bullying-in-schools.html>
5. DOROFEEV ZINAIDA. (2021). Securitatea psihologică la adolescenți. Aspecte psihosociale ale securității psihologice și manifestările ei în plan social la copii, 78–83.
6. SANJUAN P., GUILLEN D., PEREZ - GARCIA A. M. Rasgos de personalidad y recursos psicologicos como predictores del bienestar emocional en adolescentes con y sin formaciyn en escuelas de tauromaquia [Personality traits and psychological resources as predictors of emotional well-being in adolescents with and without trening in bullfighting schools] // *Revista de Psicopatología y Psicología Clínica*. 2018. № 23(1). P. 1–12. DOI: 10.5944/rppc.vol.23.num.1, 2018.18494.
7. TTOFI M. M. și F., & D.P. (2011). Eficacitatea programelor școlare de reducere a agresiunii: o revizuire sistematică și meta-analitică. *Journal of Experimental Criminology*, 7(1), 27–56.
8. VOLK, A. A., DANE, A. V. și M., & Z.A. (2014). Ce este bullying-ul? O redefinire teoretică. *Developmental Review*, 34(4), 327–343.

CZU: 373.3.017(498)

CONCEPTUL MODELULUI PEDAGOGIC DE DEZVOLTARE A COMPORTAMENTULUI PROSOCIAL LA ELEVII DE VÂRSTĂ ȘCOLARĂ MICĂ (ROMÂNIA)

Beșu Ana-Maria
UPSC "Ion Creangă"
Liceul Tehnologic „Dimitrie Leonida” Piatra-Neamț, România
ORCID: 0000-0001-8875-8497

Zubenschi Ecaterina
UPSC "Ion Creangă"
(Republica Moldova)
ORCID: 0000-0002-1822-7460

Adnotare

În România, dezvoltarea comportamentului prosocial la elevii de vârstă școlară mică este o problemă importantă necesitând soluții eficiente și sustenabile. Un model pedagogic conceptual eficient pentru dezvoltarea comportamentului prosocial la elevii mici ar trebui să ia în considerare factorii sociali, culturali și educaționali specifici contextului românesc, precum și nevoile și caracteristicile copiilor în vârstă de 6-10 ani, acesta fiind esențial în a dezvolta abilități sociale, de comunicare și empatie, pentru a crea relații sănătoase și armonioase în cadrul comunității.

Cuvinte-cheie: comportament prosocial, abilități sociale, model pedagogic, factori sociali.

Annotation

In Romania, developing prosocial behavior in young school-aged children is an important issue that requires effective and sustainable solutions. An efficient conceptual pedagogical model for developing prosocial behavior in young children should take into account the social, cultural, and educational factors specific to the Romanian context, as well as the needs and characteristics of children aged 6-10. This is essential in developing social skills, communication skills, and empathy, in order to create healthy and harmonious relationships within the community.

Keywords: prosocial behavior, social skills, pedagogical model, social factors.

Dezvoltarea comportamentului prosocial la elevii de vârstă școlară mică reprezintă un obiectiv educațional important. În această etapă a dezvoltării lor, elevii își formează primele relații cu cei din jur, iar modul în care aceste relații sunt construite va influența evoluția lor ulterioară. În acest context, modelul și design-ul pedagogic conceptual de dezvoltare a comportamentului prosocial poate avea un rol important în formarea unor elevi cu un comportament pozitiv și responsabil. Pentru a dezvolta comportamentul prosocial la elevii de vârstă școlară mică din România, este necesar să se implementeze un model pedagogic conceptual care să vizeze motivația comportamentului prosocial și dezvoltarea comportamentului prosocial în școală și în comunitate.

Factorii care influențează comportamentul prosocial sunt variabili sociali, psihologici și emoționali care determină dezvoltarea și manifestarea comportamentului prosocial. Acești factori sunt influențați de mediul social, educație, modelele de comportament prosocial, sentimentele de empatie și de responsabilitate socială, normele și valorile culturale.

Există mai multe metode și strategii care pot fi utilizate în dezvoltarea comportamentului prosocial la elevii de vârstă școlară mică din România. Pentru a fi eficiente, aceste metode trebuie să fie adaptate la specificul grupului de vârstă cu care se lucrează. În cazul elevilor de vârstă școlară mică din România, este important să se acorde o atenție deosebită jocurilor și activităților care implică colaborarea și comunicarea, precum și să se încurajeze dezvoltarea empatiei și a simțului de justiție.

Empatia - este capacitatea de a percepe și a experimenta, în mod similar cu altă persoană, emoțiile, gândurile și stările interioare ale acesteia. Empatia explică experiența subiectivă care apare în mod natural [5].

Generozitatea - reprezintă acțiunea de a da sau a oferi altora ceea ce au nevoie sau ceea ce doresc, fără a se aștepta la o răsplată sau o recompensă imediată [1].

Altruismul - se referă la o formă specifică de motivație pentru un organism, uman obișnuit, în beneficiul altuia [3].

Pentru a dezvolta comportamentul prosocial la elevii de vârstă școlară mică, este necesar să se urmeze un model pedagogic conceptual care să îmbine teoria cu practica. Acest model trebuie să fie adaptat la nevoile și particularitățile elevilor din România și să ia în considerare cercetările și studiile relevante din domeniu.

Aceste comportamente pot fi, de exemplu, ajutorul oferit altora, empatia, împărtășirea și cooperarea. În funcție de comportamentele selectate, se poate dezvolta un plan de învățare care să încurajeze și să promoveze aceste comportamente.

Un element este implicarea părinților și a comunității locale, părinții trebuie să fie informați cu privire la comportamentele prosociale dezvoltate la școală și să primească sfaturi și sugestii cu privire la cum pot să sprijine acest proces acasă iar comunitatea locală poate fi

implicată prin organizarea de activități sau evenimente care să promoveze comportamentele prosociale.

Dezvoltarea comportamentului prosocial la elevii de vârstă școlară mică a fost subiectul mai multor studii și cercetări, care au avut ca obiectiv identificarea factorilor care influențează dezvoltarea comportamentului prosocial și dezvoltarea unor strategii eficiente pentru promovarea acestui comportament în rândul elevilor.

Există mai multe studii și cercetări care au abordat dezvoltarea comportamentului prosocial la elevii de vârstă școlară mică. Acest model este relevant în contextul actual, în care educația socială și emoțională devine din ce în ce mai importantă în școli.

Modelul pedagogic conceptual propus se bazează pe patru elemente-cheie: **competențe emoționale, învățare socială și emoțională, educație caracterului și implicare părinților**. Aceste elemente sunt interconectate și se completează reciproc în dezvoltarea comportamentului prosocial la elevii de vârstă școlară mică.

Primul element, **competențele emoționale**, se referă la capacitatea de a „înțelege propriile emoții, precum și pe cele ale altora”. Cercetările arată că elevii care au o bună dezvoltare a competențelor emoționale sunt mai predispuși să manifeste comportamente prosociale [6].

Prin urmare, este important ca școala să ofere elevilor oportunități de a-și dezvolta competențele emoționale prin activităților specifice, cum ar fi jocurile de rol, discuțiile în grup și practicile tehnicilor de relaxare. Al doilea element, **învățarea socială și emoțională**, se referă la învățarea abilităților specifice de comunicare, rezolvare a conflictelor și colaborare într-un mediu social. Aceste abilități sunt esențiale în dezvoltarea unui comportament prosocial și pot fi învățate prin intermediul unor programe specifice, cum ar fi cele de educație socială și emoțională [7].

Al treilea element, **educația caracterului**, se referă la dezvoltarea valorilor și virtuților care sunt esențiale într-o societate democratică și în dezvoltarea unui comportament prosocial. Aceste valori și virtuți includ altruismul, integritatea, respectul și responsabilitatea [4].

De asemenea, **implicarea părinților și a comunității locale** poate fi un factor-cheie în promovarea comportamentului prosocial la elevi [8].

În urma analizei teoriilor și cercetărilor prezentate anterior, s-a dezvoltat un model pedagogic conceptual pentru dezvoltarea comportamentului prosocial la elevii de vârstă școlară mică din România. Conceptul modelului pedagogic propune anumite strategii și metode de dezvoltare a comportamentului prosocial la elevii de vârstă școlară mică (vezi tabelul 1).

Acest model pedagogic conceptual implică o abordare integrată și holistică, care ia în considerare multiplele aspecte implicate în dezvoltarea comportamentului prosocial.

Este important ca această abordare să fie implementată în toate activitățile școlare, inclusiv în programele de învățare, activitățile extracurriculare și în relațiile cu părinții și comunitatea.

Comparând modelele de dezvoltare a comportamentului prosocial prezentate în această lucrare, se observă că există anumite asemănări și diferențe între ele. Toate modelele evidențiază importanța educației și a factorilor socio-emoționali în dezvoltarea comportamentului prosocial la copii. În plus, majoritatea modelelor subliniază importanța dezvoltării empatiei, altruismului și a competențelor sociale și emoționale.

Tabelul 1. Conceptul modelului pedagogic de dezvoltare a comportamentului prosocial

Etapă model pedagogic	Metode și strategii recomandate
Conștientizarea rolului educației în dezvoltarea comportamentului prosocial	<ul style="list-style-type: none"> - Comunicarea importanței dezvoltării comportamentului prosocial la elevii de vârstă școlară mică și a rolului educației în acest proces - Promovarea unor valori prosociale, cum ar fi empatia, altruismul și solidaritatea, prin exemplu concret din viața cotidiană
Dezvoltarea abilităților socio-emoționale și a competențelor prosociale	<ul style="list-style-type: none"> - Activități de dezvoltare a empatiei și a dezvoltării perspectivelor altor persoane - Strategii de gestionare a emoțiilor și a conflictelor, prin dezvoltarea abilităților de comunicare și negociere - Jocuri și exerciții care să promoveze cooperarea, asumarea responsabilităților și luarea de decizii în grup - Exerciții de auto-reflecție și autoevaluare, pentru a încuraja dezvoltarea unui comportament prosocial
Promovarea unui mediu social și emoțional pozitiv	<ul style="list-style-type: none"> - Crearea unui mediu sigur și empatic în școală și în comunitate, prin implementarea unor reguli și a unor norme de comportament care să promoveze respectul și toleranța - Implicarea elevilor în activități care să îmbunătățească comunitatea, cum ar fi voluntariat și proiecte sociale - Colaborarea cu părinții și cu comunitatea, pentru a dezvolta un mediu de învățare pozitivă și susținător pentru elevi

Pentru a implementa cu succes acest model, este necesară o pregătire adecvată a unui cadru didactic, în special în ceea ce privește abilitățile și cunoștințele necesare pentru a dezvolta competențe socio-emoționale la elevi.

În plus, implicarea părinților și a comunității este de asemenea importantă pentru a crea un mediu coerent și consecvent pentru dezvoltarea comportamentului prosocial la elevi.

Design-ul pedagogic conceptual reprezintă un set de principii și strategii pedagogice care sunt utilizate pentru a proiecta și implementa programe educaționale eficiente și inovative.

Modelul pedagogic conceptual pentru dezvoltarea comportamentului prosocial la elevii de vârstă școlară mică în România poate fi structurat în patru etape:

Tabelul 2. Etapele unui model pedagogic cu metode și strategii

Etapă model pedagogic	Metode și strategii recomandate de cercetători
Planificare	<p>Stabilirea obiectivelor de învățare clar formulate și măsurabile</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificarea nevoilor, intereselor și stilurilor de învățare ale elevilor - Utilizarea tehnologiei educaționale pentru a spori eficiența și atractivitatea activităților
Învățare activ	<ul style="list-style-type: none"> - Metode interactive care să implice elevii în activitățile de învățare, cum ar fi jocurile de rol, dezbaterile, studiul de caz - Folosirea tehnologiei educaționale, cum ar fi prezentările interactive, simulările sau jocurile educaționale

Etapă model pedagogic	Metode și strategii recomandate de cercetători
	- Colaborarea și lucrul în echipă pentru dezvoltarea abilităților sociale și a competențelor de comunicare
Evaluare	Evaluarea formativă, care să ofere feedback elevilor și să permită ajustarea procesului de învățare - Utilizarea diverselor instrumente de evaluare, cum ar fi teste, proiecte sau portofolii, care să permită o evaluare obiectivă a cunoștințelor și abilităților - Implicarea elevilor în procesul de autoevaluare, pentru a încuraja responsabilitatea și reflexivitatea în învățare
Părerere	Feedbackul constructiv și detaliat, care să ofere informații specifice despre progresul lor și să identifice punctele slabe pe care trebuie să le îmbunătățească - Folosirea feedbackului pozitiv, care să încurajeze și să motiveze elevii în procesul de învățare - Utilizarea feedbackului, prin care elevii pot oferi și primi feedback unii de la alții, pentru a dezvolta abilități de comunicare și colaborare.

Este important de menționat aceste metode și strategii sunt doar câteva exemple și că fiecare model pedagogic poate fi adaptat și personalizat în funcție de nevoile și particularitățile grupului de elevi și a contextului de învățare.

Pentru a asigura succesul programului, este important ca acesta să fie adaptat la nevoile și așteptările specifice ale elevilor și să fie implementat într-un mod flexibil și creativ.

Comportamentul prosocial este esențial în dezvoltarea unei societăți sănătoase, prin aceea că încurajează comportamentele de ajutorare și încurajează toleranța, empatia și solidaritatea. Dezvoltarea acestor trăsături la elevii de vârstă școlară mică este deosebit de importantă, deoarece aceștia se află într-un proces accelerat de dezvoltare a personalității.

Bibliografie

1. AKNIN L. B., BROESCH T., HAMLIN J. K., VAN de VONDERVOORT J. W. (2015). Comportamentul prosocial duce la fericire într-o societate rurală la scară mică. *Journal of Experimental Psychology: General*, 144(4), 788-795. https://www.researchgate.net/publication/277560015_Prosocial_behavior_leads_to_happiness_in_a_small-scale_rural_society Vizitat: 12.04.2023
2. BANDURA A. (1986). *Fundamentele sociale ale gândirii și acțiunilor: O teorie cognitivă socială*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
3. BATSON C. D., & SHAW L. L. (1991). Dovezi pentru altruism: spre un pluralism de motive prosociale. *Psychological Inquiry*, 2(2), 107-122. <https://psycnet.apa.org/record/2002-02382-035> Vizitat: 13.04.2023
4. BERKOWITZ MW (2003). Știința educației caracterului. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=en&user=kUI9VaMAAAAJ&citation_for_view=kUI9VaMAAAAJ:UeHWp8X0CEIC Vizitat:26.04.2023
5. DECETY J., JACKSON P. L. (2004). Arhitectura funcțională a empatiei umane. *Recenzii de neuroștiință comportamentală și cognitivă*, 3(2), 71-100. https://www.academia.edu/5433063/The_functional_architecture_of_human_empathy, Vizitat: 12.04.2023
6. DENHAM S. A, BASSETT H. H., WYATT T. M. (2009). Evaluarea dezvoltării socio-emoționale la copil dintr-o perspectivă longitudinală, 2009;63;i37-i52 https://www.researchgate.net/publication/23758228_

Assessing socialemotional development in children from a longitudinal perspective. Vizitat: 26.04.2023

7. DURLAK J. A., WEISSBERG R. P., DYMNIKI A. B., TAYLOR R. D., SCHELLINGER K. B. (2011). Impactul îmbunătățirii învățării sociale și emoționale a elevilor: o meta-analiză a intervențiilor universale bazate pe școală. *Dezvoltarea copilului*, 82:474-501 https://www.researchgate.net/publication/305083177_Enhancing_students'_social_and_emotional_development_promotes_success_in_school_Results_of_a_meta-analysis Vizitat: 26.04.2023
8. JAGERS R. J., RIVAS-DRAKE D., BOROWSKI T., & NIERI T. (2018). Promovarea comportamentelor prosoziale la tineri diversi: O abordare a identității sociale./ În A. Ben-Arieh, F. Casas, I. Frones și JE Korbin (eds.), *Handbook of Child Well-Being* (pp. 1-28). Springer. https://scholar.google.com/citations?view_op=list_works&hl=en&hl=en&user=kUI9VaMAAAAJ Vizitat 27.04.2023

CZU: 374.7:004

CONTROVERSELE INTEGRĂRII ADULȚILOR ÎN LUMEA DIGITALĂ

Bibic Alexandru
UPSC „Ion Creangă”
(Republica Moldova)
ORCID: 0009-0002-4234-3469

Adnotare

„Integrarea adulților în lumea digitală” este un proces prin care persoanele adulte își dezvoltă competențele și abilitățile digitale pentru a participa activ și eficient la societatea și economia bazate pe tehnologie. Adulții trebuie să se integreze în lumea digitală pentru a beneficia de oportunitățile și avantajele pe care le oferă tehnologiile digitale pentru viața personală, profesională și socială. Integrarea digitală este un fenomen care nu poate fi ignorat sau evitat, ci trebuie abordat în mod strategic și responsabil, cu o viziune pe termen lung și cu o implicare activă a tuturor actorilor relevanți.

Cuvinte-cheie: lume digitală, competență digitală, digitalizare, tehnologie digitală, integrare digitală.

Annotation

„Integrating adults into the digital world” is a process by which adults develop their digital skills and abilities to actively and effectively participate in the technology-based society and economy. Adults need to integrate into the digital world to take advantage of the opportunities and benefits that digital technologies offer for their personal, professional and social lives. Digital integration is a phenomenon that cannot be ignored or avoided, but must be tackled strategically and responsibly, with a long-term vision and an active involvement of all relevant actors.

Keywords: digital world, digital competence, digitization, digital technology, digital integration.

Digitalizarea este una dintre cele mai remarcabile inovații ale omenirii care a realizat o transformare profundă a economiei, a societății și a deprinderilor noastre. Prin platforme online, consumatorii au o alegere foarte largă, au acces la diverse bunuri și servicii, noi modalități de comunicare, acces la informații, cunoștințe și cultură. Este important să se țină cont de dezvoltarea umană în paralel cu cea tehnologică și să se ofere servicii și opțiuni pentru a ajuta adulții să-și îmbunătățească abilitățile digitale și să se adapteze la schimbările tehnologice din societatea modernă. În acest sens, educația digitală poate fi un instrument util